

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 6 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡ Izpitna pola 1 ≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sreda, 3. junij 2026 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese naliveo pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

L

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Imenujte pedogenetski dejavnik, ki najpomembneje vpliva na razporeditev skupin prsti na svetu, in obkrožite lastnost prsti, ki vpliva na zadrževanje vode v prsti.

Pedogenetski dejavnik: _____

LASTNOST PRSTI: pH tekstura barva

(2 točki)

2. Imenujte skupino prsti, ki nastaja na območju, ki je na sliki 8 v barvni prilogi označeno s črko A, in skupino naravnega rastlinstva, ki porašča območje, označeno s črko B.

Skupina prsti (A): _____

Skupina naravnega rastlinstva (B): _____

(2 točki)

3. Opišite dve prilagoditvi skupine rastlinstva na sliki 1 na podnebne razmere.

Slika 1

(Vir: <https://www.planetnatural.com/>... Pridobljeno: 12. 3. 2024.)

1 _____

2 _____

(2 točki)

4. Z opisom vzroka in posledice pojasnite ukrep, s katerim človek lahko varuje prst pred degradacijo.

(2 točki)

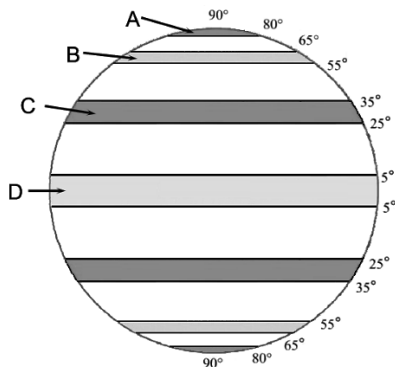
5. Pojasnite vpliv rastlinstva na eno od lastnosti prsti v pokrajinah visokotravne stepe.

(2 točki)

Svet 1

6. Na sliki 2 so s črkami A, B, C in D označeni pasovi stalnega visokega in stalnega nizkega zračnega tlaka ob ekvatorju in na severni polobli. Pred vsako trditvijo napišite DA, če je trditev pravilna, ali NE, če je napačna.

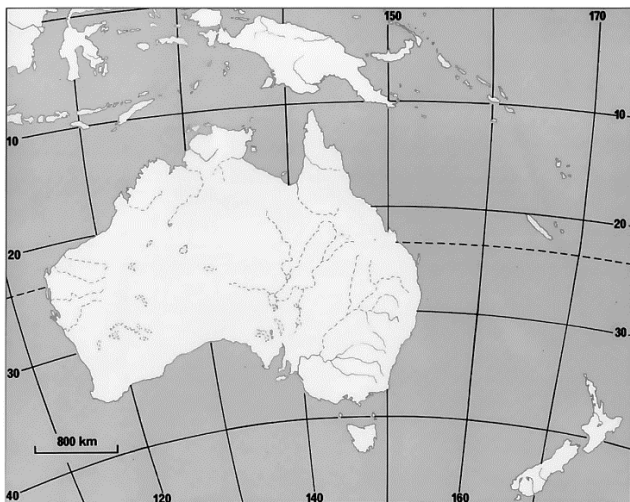
Slika 2

(Prirejeno po: <https://hi-static.z-dn.net/files/d03/6d504fedc381c37d4b01e61ed45178dc.png>. Pridobljeno: 14. 3. 2018.)

- _____ V pasu, označenem s črko D, zaradi visokih temperatur prevladuje spuščanje zraka.
- _____ Prevladujoči vetrovi, ki pihajo na območju med pasovima, označenima s črkama C in D, so vzrok za večjo količino padavin na vzhodu celin.

(2 točki)

7. S pomočjo slike 3 obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.

Slika 3

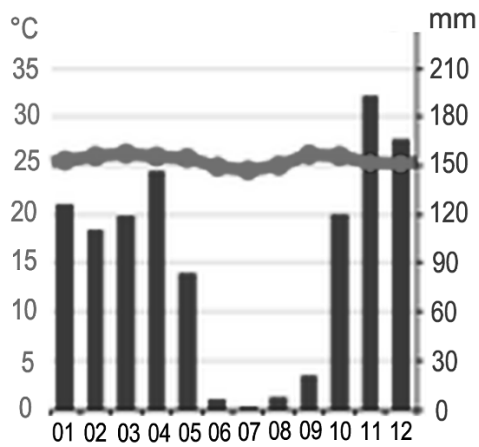
(Vir: https://baza.splet.arnes.si/files/2020/11/nema_Avstralija-1024x815.jpg. Pridobljeno: 12. 3. 2024.)

- A Na skrajnem jugovzhodnem delu Avstralije (Tasmanija) prevladuje subtropsko vlažno podnebje.
- B Na nekoliko večjo količino padavin v severni Avstraliji vpliva tudi zimski monsun, ki piha z območja Azije.
- C Večji del Avstralije ima suho in polsuho podnebje zaradi gorovja na jugovzhodu celine.
- D Na skrajnem severnem delu Avstralije prevladuje tropsko polsuho podnebje.
- E Na majhno količino padavin v zahodnem delu Avstralije vpliva tudi hladni morski tok.

(2 točki)

8. Klimogram na sliki 4 prikazuje značilnosti enega izmed podnebnih tipov v Afriki. Imenujte ta tip podnebja in obkrožite območje v Afriki, na katerem je kraj, katerega podnebne značilnosti so prikazane na klimogramu.

Slika 4

(Vir: <https://en.climate-data.org/ezoimgfmt/images.climate-data.org/location/408/climate-graph-200.png?ezimgfmt=rs:204x153/rscb10>. Pridobljeno: 12. 3. 2024.)

Podnebni tip: _____

OBMOČJE: severno od Kongovske kotline južno od Kongovske kotline
 Vzhodnoafriško višavje

(2 točki)

9. Na veliko količino padavin na zahodnih obalah Severne Amerike v zmerno toplem pasu vpliva višja nadmorska višina z orografskimi padavinami. Pojasnite še en vzrok za veliko količino padavin na tem območju.

(2 točki)

10. Pojasnite negativen vpliv monsunskega kroženja zraka v Aziji med majem in septembrom na poljedelstvo v Bengalskem nižavju.

(2 točki)

Svet 2

11. Imenujte najpomembnejše ameriško središče mikroelektronike, katerega območje je prikazano na sliki 9 v barvni prilogi. Opišite dva vzroka, ki sta vplivala na razvoj tega območja.

Ime: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

12. Pred vsako trditvijo napišite ime države, ki jo opisuje trditev.
Izbirajte med: Argentina, Kuba, Mehika, Brazilija, Venezuela, Peru.

	Regija Jugovzhod je gospodarsko najmočnejša regija v državi, regija Severovzhod pa je gospodarsko najšibkejši del.
	Država je bila zaradi črpanja nafte ena gospodarsko najmočnejše razvitih držav Južne Amerike, nato pa je bila s slabo državno politiko pahnjena na rob preživetja.
	V državi so nastala številna industrijska območja, na katerih so podjetja ustanavljali državljani severne, gospodarsko bolj razvite države.

(2 točki)

13. Pred trditvijo napišite AFR, če opisuje značilnosti rudarstva v Afriki, AVS, če opisuje značilnosti rudarstva v Avstraliji, ali O, če opisuje značilnosti obeh celin.

	Zaradi predkambrijskih in paleozojskih kamnin je celina bogata z rudami.
	Na celini so najpomembnejša svetovna nahajališča diamantov, zlata in platine.
	K hitri rasti kitajskega gospodarstva je močno pripomoglo uvažanje surovin s te celine.
	Na severozahodu celine so veliki rudniki železove rude.

(2 točki)

14. Pojasnite enega izmed ukrepov, ki so vplivali na hiter gospodarski razvoj Kitajske.

(2 točki)

15. Pojasnite vpliv v besedilu opisanih možnih ukrepov na rudarstvo v osrednji Afriki.

Kar 55 % kobalta izvira iz rudnikov bakra v osrednji Afriki. Številni največji proizvajalci izdelkov, povezanih z baterijami (npr. Apple, Volkswagen, Ford ...), so se povezali v skupino, ki bo bedela nad pregledovanjem etične proizvodnje kobalta (in pozneje tudi drugih surovin) in se bo odrekla nakupu surovin iz virov z neetičnim načinom pridobivanja.

(Prirejeno po: <https://siol.net/avtomoto/novice/resnica-o-rudi-iz-afrike-ki-razdvaja-avtomobilski-svet-519047>.

Pridobljeno: 20. 2. 2024.)

(2 točki)

Evropa 1

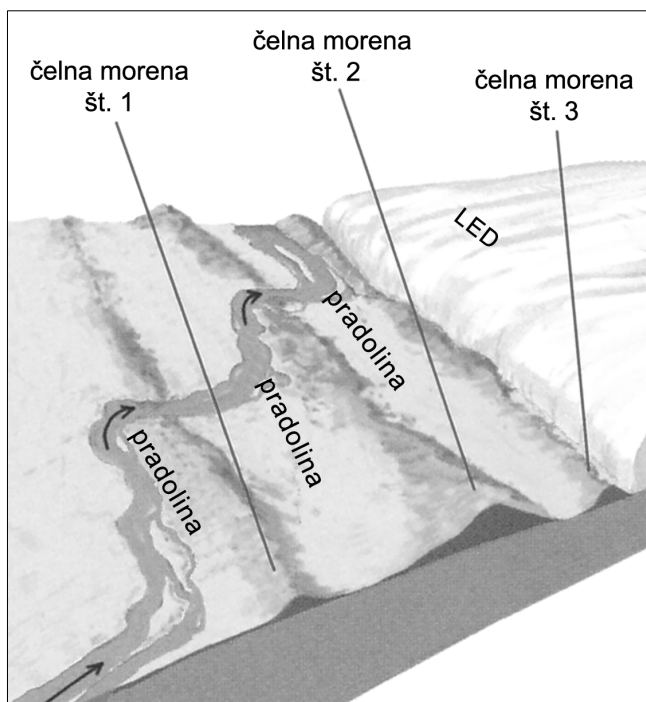
16. Imenujte reko, ki je na sliki 10 v barvni prilogi označena s črko A, in povodje, ki mu pripada ta reka.

Reka (A): _____

Povodje: _____

(2 točki)

17. S pomočjo slike 5 napišite geološko obdobje kvartarja, v katerem so reke v Srednji Evropi oblikovale pradoline, in obkrožite prevladujočo smer teh dolin.

Slika 5

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2012: Evropa, učbenik za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 63. Modrijan. Ljubljana)

Geološko obdobje: _____

SMER DOLIN: sever – jug vzhod – zahod jugozahod – severovzhod

(2 točki)

18. Slika 11 v barvni prilogi prikazuje prečni prerez Skandinavije ob 62. vzporedniku. K vsaki trditvi napišite DA, če je pravilna, ali NE, če je napačna.

_____ Zaliv med Švedsko in Finsko imenujemo Finski zaliv.

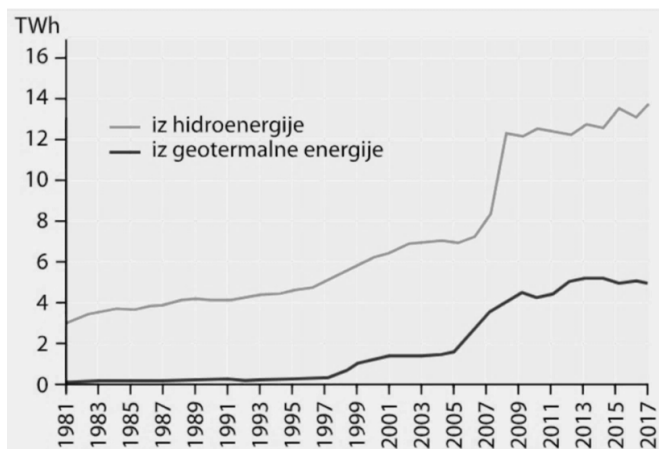
_____ Na območju, ki je označeno s črko A, prevladuje fjordski tip obale.

_____ Slanost vode v Atlantskem oceanu je na tej geografski širini višja od slanosti vode v zalivu.

(2 točki)

19. Slika 6 prikazuje proizvodnjo električne energije v obdobju 1981–2017 v eni od severnoevropskih držav. Imenujte to državo in pojasnite vzrok za največ pridobljene elektrike iz hidroenergije v tej državi.

Slika 6: Naraščanje proizvodnje električne energije v obdobju 1981–2017

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2021: Geografija sodobne Evrope, str. 69. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

Država: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

20. Na ustju rek Maas, Šelda in Ren so Nizozemci izvedli velikanski poseg. Pojasnite njegov pomen za Nizozemsko.

(2 točki)

Evropa 2

21. Smiselno dopolnite povedi. Izbirajte med naslednjimi pojmi:

rodnost smrtnost naravni prirastek migracijski saldo migranti gostota prebivalstva

Število živorojenih otrok na 1000 prebivalcev v enem letu na določenem ozemlju imenujemo

_____.

_____ je razlika med številom živorojenih in umrlih na 1000 prebivalcev v enem letu na določenem ozemlju.

_____ je razlika med številom priseljenih in odseljenih v enem letu na določenem ozemlju.

(2 točki)

22. Dopolnite povedi z ustrezno skupino indoevropskih jezikov ali z ustrezno veroizpovedjo.

Danski in nizozemski jezik spadata v skupino _____ jezikov, litovski in latvijski pa v skupino _____ jezikov.

Prevladujoča krščanska vera v Veliki Britaniji je _____ vera.

(2 točki)

23. Slika 12 v barvni prilogi prikazuje gostoto prebivalstva v Evropi. Opišite družbenogeografski vzrok za gostoto na območju, označenem s črko A, in naravnogeografski vzrok za gostoto na območju, označenem s črko B.

Družbenogeografski vzrok (A): _____

Naravnogeografski vzrok (B): _____

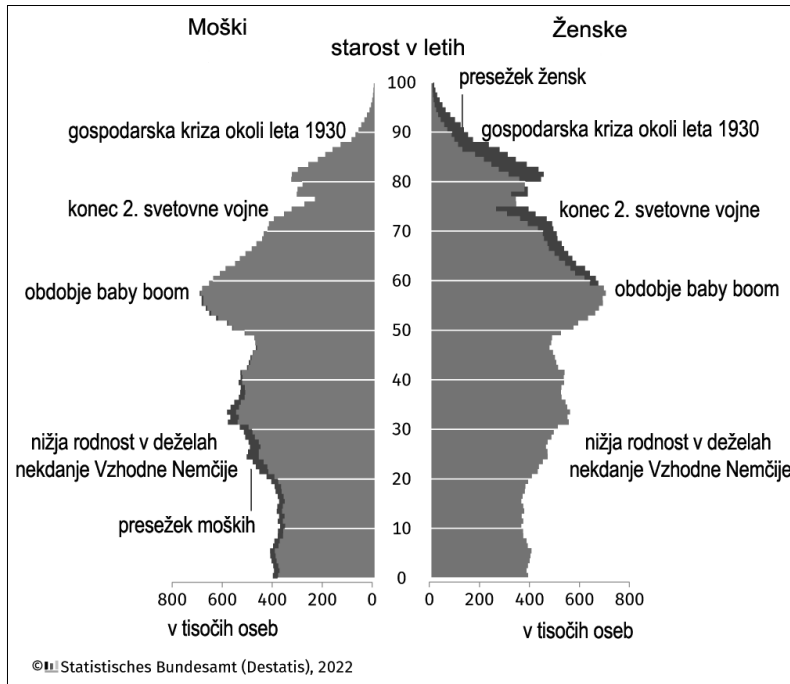
(2 točki)

24. Slika 13 v barvni prilogi prikazuje delež izseljenega prebivalstva v članicah Evropske unije. Pojasnite delež izseljenega prebivalstva v Romuniji.

(2 točki)

25. Na sliki 7 je prikazana starostna piramida Nemčije za leto 2021. Pojasnite eno pričakovano spremembo v kategoriji aktivnega prebivalstva v naslednjih 10 letih.

Slika 7: Starostna piramida Nemčije

(Prirejeno po: www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Population/Current-Population/_node.html. Pridobljeno: 3. 3. 2024.)

(2 točki)

Prazna stran

Prazna stran

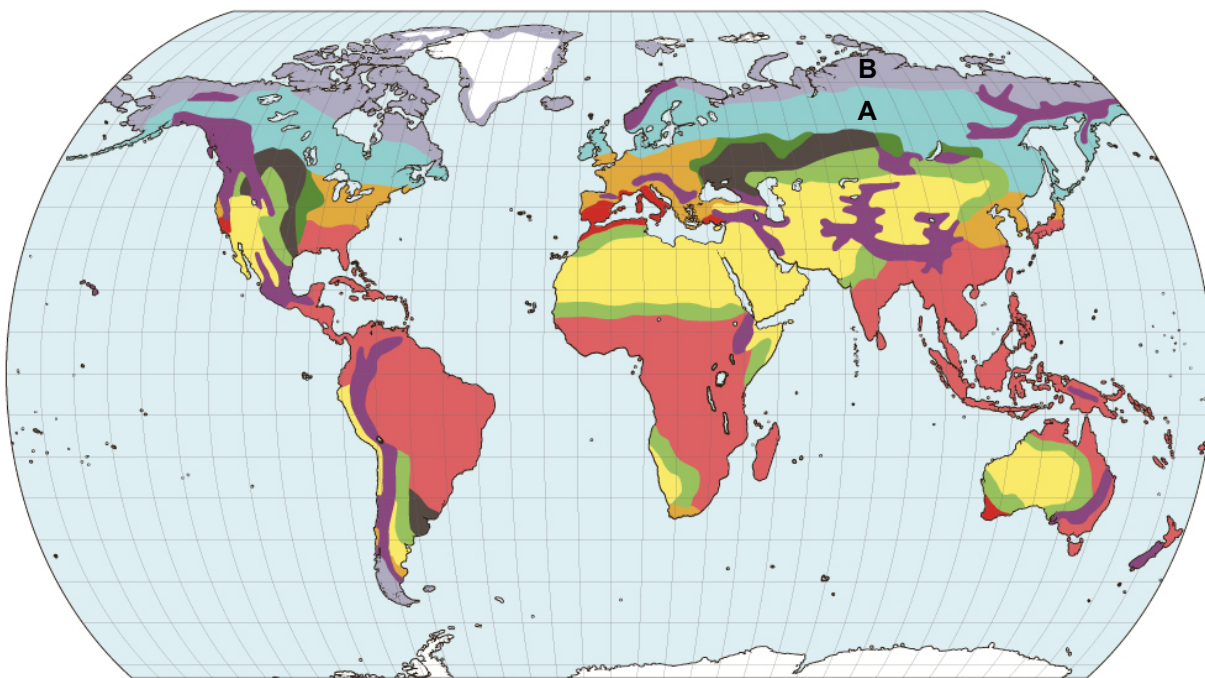

Prazna stran

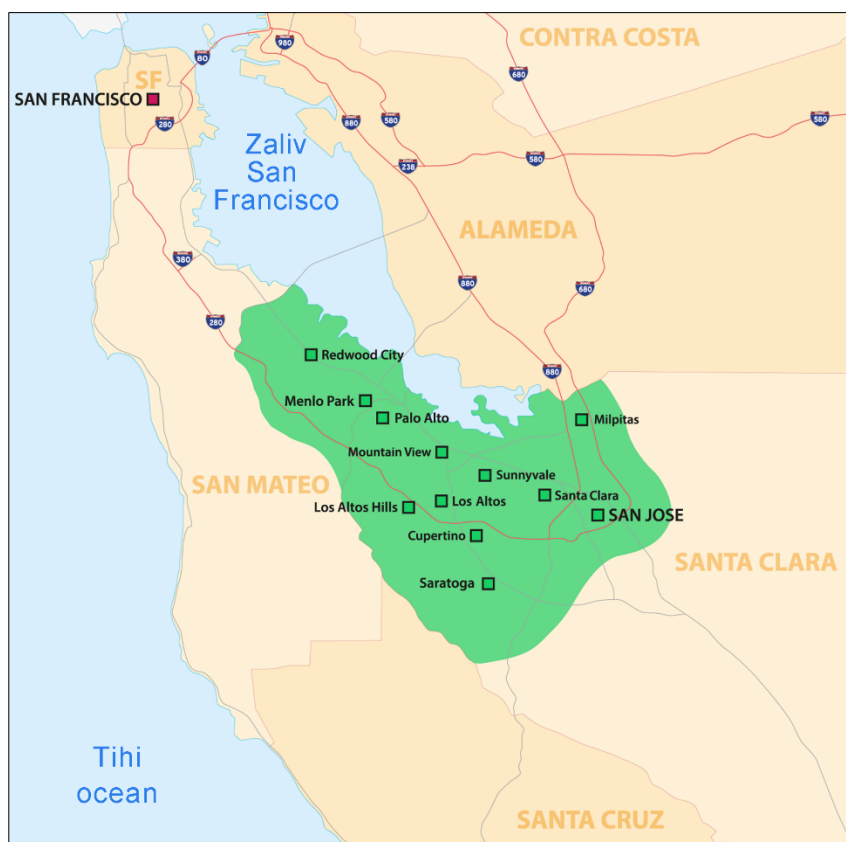
M 2 6 1 5 0 1 1 1 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

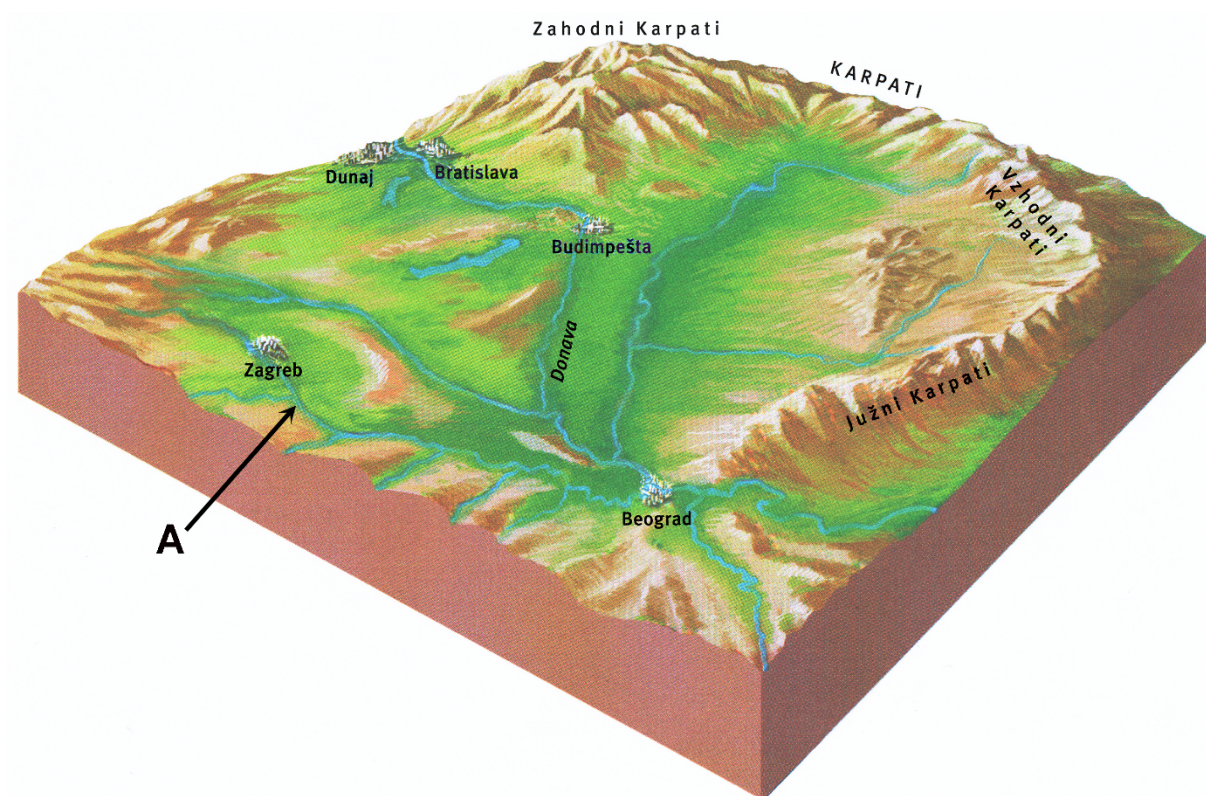
Slika 8: Razširjenost prsti na svetu

(Prirejeno po: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2023: Obča geografija, str. 100. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

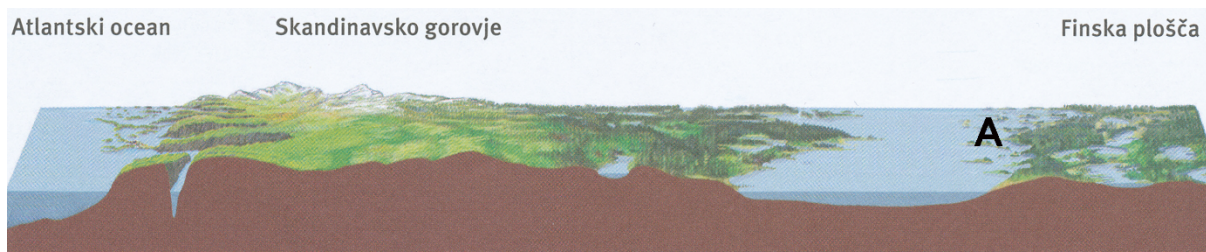
Slika 9

(Vir: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_...png. Pridobljeno: 16. 2. 2024.)

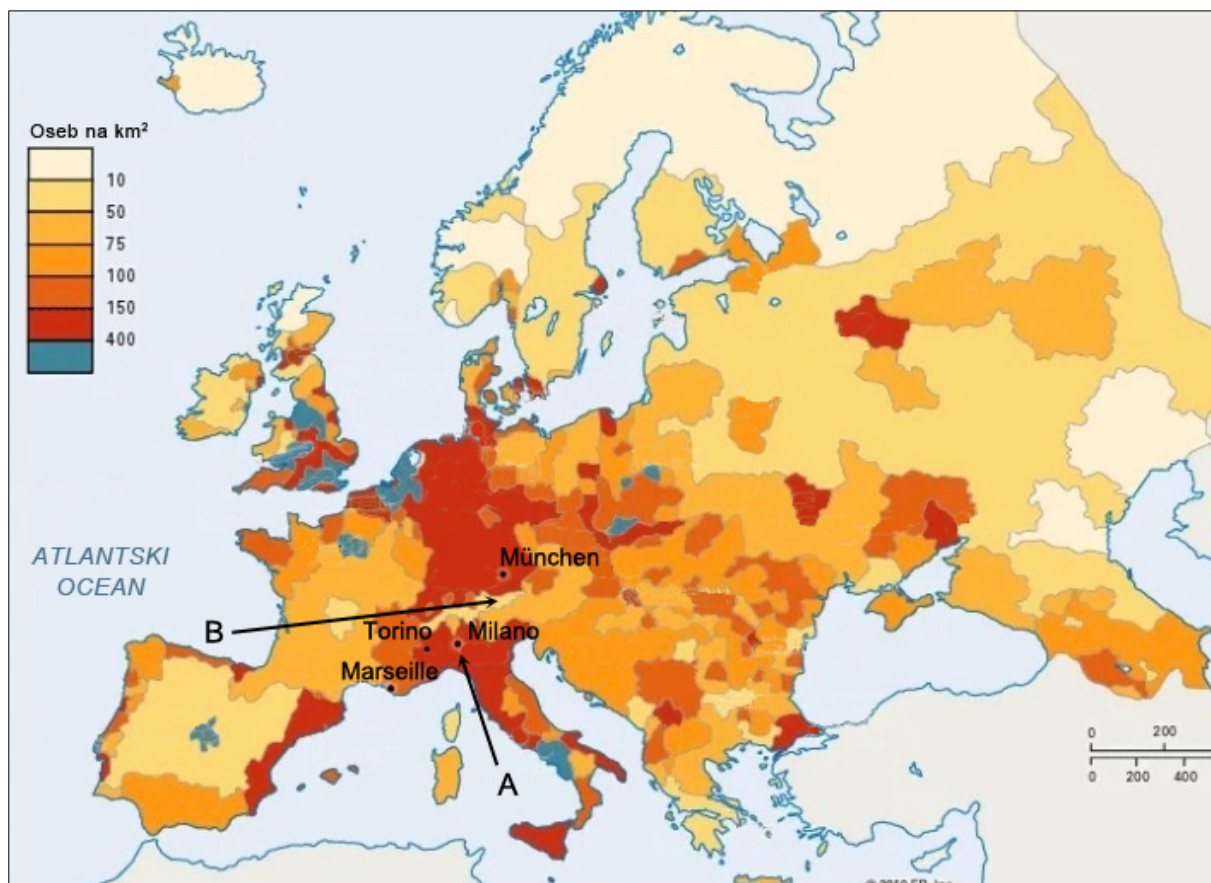
Slika 10

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2021: Geografija sodobne Evrope, str. 37. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

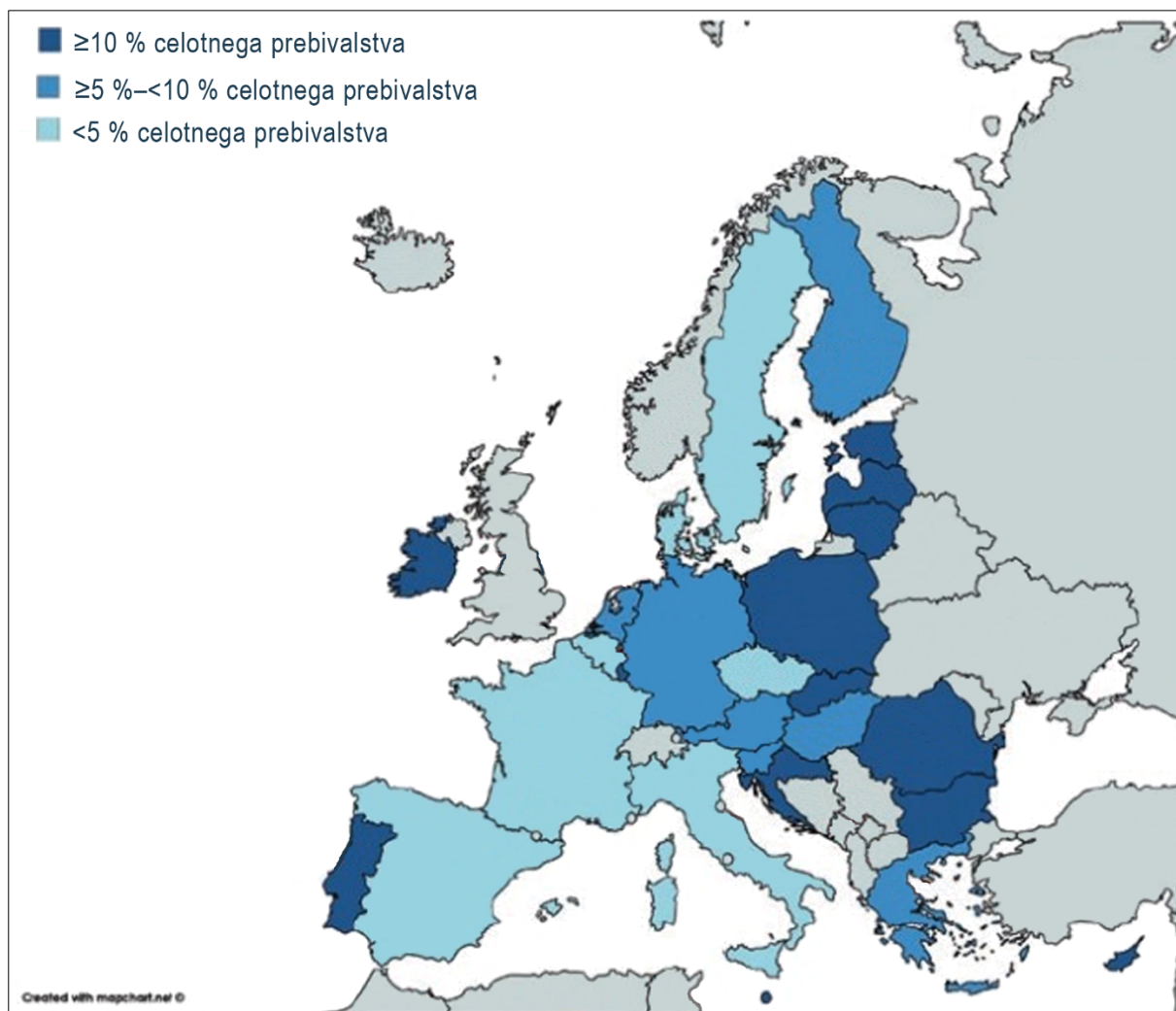
Slika 11: Prerez Skandinavije ob 62. vzporedniku

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2021: Geografija sodobne Evrope, str. 59. Modrijan Izobraževanje. Ljubljana)

Slika 12

(Prirejeno po: www.quora.com/Is-there-a-population-density-map-of-Europe-available. Pridobljeno: 2. 3. 2024.)

Slika 13: Članice EU po deležu izseljenega prebivalstva glede na celotno prebivalstvo

(Vir: www.researchgate.net/publication/345829598_Migration_and_Access_to_Welfare_Benefits_in_the_EU_The_Interplay_between_Residence_and_Nationality/figures?lo=1. Pridobljeno: 3. 3. 2024.)